

Handläggare
Elisabet Nyberg
VA- och renhållningsenheten

Diarienummer
2016TEN/1812

Tekniska nämnden

Remissvar - begäran om tillsyn, allmänna vattentjänster i Långvik

Förslag till beslut

1. Tekniska nämnden godkänner advokat Ann-Christine Johnssons svar till Länsstyrelsen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Beslutsnivå

Tekniska nämnden.

Bakgrund

Ingarö Långviks Samfällighetsförening (ILS) har till Länsstyrelsen inkommit med en begäran om att Värmdö kommun ska ta över huvudmannaskapet för VA inom Långvik.

Ärendebeskrivning

Länsstyrelsen har begärt att få in ett yttrande från kommunen angående övertagande av VA-anläggningen i Ingarö-Långvik. Advokat Ann-Christine Johnsson har skrivit ett yttrande som bifogas.

ILS har tidigare i tjänsteskrivelse, 2016TEN/1632 fått beviljat en kommunal vattenanslutning när VA-ledningarna är utbyggda till Ingarö-Långvik.

Bedömning

Kommunal VA-anslutning för samfälligheten kan upprättas när VA har byggts ut enligt det svar på remissen som bifogas.

Ekonomiska konsekvenser

Inga ekonomiska konsekvenser i nuläget. Om påkoppling sker senare inkommer anläggnings och bruksavgifter från ILS.

Konsekvenser för miljön.

Då föreningen för närvarande är ansluten till ett gemensamt reningsverk på Björnö, för drygt 2000 personer, har föreningen en fullgod avloppshantering.

Konsekvenser för medborgarna

ILS får fortsätta drivas av medborgarna.

Konsekvenser för barn

Inga specifika konsekvenser för barn.

Diarienummer
2016TEN/1812

Ärendets beredning

Ärendet har beretts i samråd med Majken Elfström, Mikael Carlsson VA-Renhållningsenheten och advokat Ann-Christine Johnsson.

Handlingar i ärendet

Nr	Handling	Bilaggs/Bilaggs ej
1.	Ansökan hos Länsstyrelsen	Bilaggs
2.	Remiss från Länsstyrelsen	Bilaggs
3.	Svar på remiss	Bilaggs
4.	Protokollsutdrag med beviljad vattenanslutning	Bilaggs

Sändlista för beslutsexpediering

Samhällsbyggnadsavdelningen, VA- och renhållningsenheten

Lars Öberg
Sektorchef

Carina Molin
Avdelningschef

Bakgrund

Ingarö Långviks boende har ej kompetensen att förvalta den befintliga VA anläggningen varför nödvändiga åtgärder måste vidtagas.

Vattenförsörjningen till områdets 269 st. fastigheter sköts i dag av Ingarö Långvik Samfällighetsförening (nedan kallat ILS) som även ansvarar för grönområden, vägar och hamn- anläggning inom området. Råvattnet för området erhålls genom 8 st. pumpstationer med separata borrhål. Pumpstationerna finns spridda inom området.

Avloppsanläggningen, reningsverk och avloppssystemet för området, sköts och ägs av Björnö-Långviks Avlopp AB (nedan kallat BLAAB). Ägare av BLAAB är de 770 fastigheterna som är anslutna till reningsverket, varav 269 ägare finns inom ILS verksamhetsområde. Avloppsanläggningen är en av Sveriges största enskilda avloppsanläggningar, nu Allmänförklarad. Allmänförklaringen upphör vid årsskiftet och BLAAB kräver undertecknande av civilrättsligt avtal senast 31 okt. 2016

Bägge anläggningarna är ca 50 år gamla och kan hänföras till när området exploaterades, i slutet på 60-talet. Nuvarande utrustning och ledningar, har en teknisk livslängd som är passerad.

Området omfattas av en detaljplan. De flesta boende är permanentboende inom området, permanentboendet är snart hundraprocentigt.

ILS verkar för att kommunen ska ta sitt ansvar och ordna med en komplett VA-lösning i hela området. Det pågår viss dialog med kommunen. ILS har ansökt om att Långvik ska få kommunalt VA.

Teknik

Vattenanläggningen bestod ursprungligen av fyra vattenbrunnar med pumpstationer i nedstigningsbrunnar under mark. När kommunen tillät utökade byggrätter kompletterades anläggningen med ytterligare fyra pumpstationer ovan mark. Ledningssystemet omfattar ca 9 km ledningar med 60 sektioneringsventiler och en serviceventil till varje fastighet. Vid

vattenkvaliteten i vara brunnar. Eftersom nästan alla ledningar går i bergschakt, en bergschakt som på grund av sprängning har många svackor. Som sedan jämnats ut för att kunna lägga ledningarna. Dock kvarstår svackorna som mycket väl kan fyllas med utläckande avloppsvatten som till slut svämmar över och hamnar i vattenbrunnarna.

Miljö och Hälsa

BLAAB reningsverk Björnö 1:40 släpper ut avloppsvattnet i Ingaröfjärden vid Klacknäset. BLAAB mäter utsläppt renat avloppsvatten och beräkningar visar att volymen är ca tre gånger större än den avloppsmängd som kommer från anslutna fastigheter. Detta på grund av in-läckande regn- och grundvatten. Konsekvensen blir att utsläppet av miljö-föroreningar i havet är tre gånger större än vad som tillståndsgivaren förväntat sig. Dessutom är föroreningshalten betydligt högre än de större moderna reningsverken som t.ex. Käppalaförbundet har.

ILS vattenanläggning har ökande problem med vattenkvalité avseende hälsa och tillgänglighet. Kommunen har tillsyningsansvaret och fastställer årligen provtagningsprogram och genomför besiktningar. Avvikelse och anmärkningar blir allt vanligare trots att nya vattenbrunnar borras och att reningsutrustningarna undan för undan kompletteras och förnyas.

2014 fick vi 20 anmärkningar på kemiska prov och 8 anmärkningar på mikrobiologiska prov

2015 fick vi 13 anmärkningar på kemiska prov och 8 anmärkningar och ett ojämnt resultat på de mikrobiologiska proven. En pumpstation är avställd efter upprepade kvalitetsavvikelse. Försök med nya borrhål har misslyckats på grund av att det ena hålet hade hög salthalt, det andra starkt missfärgat vatten.

2016 En pumpstation är fortsatt avställd. Två mikrobiologiska provtagningar utan anmärkning. Analysrapport på tredje provtagningen med larm om avvikelser se bilaga "Sammanställning analysrapporter."

pågår försök med avskiljning genom luftinjekttering och återcirkulation till förrådstank. Om försöket blir framgångsrikt kommer en permanent åtgärd att kräva investering i nya varvatsreglerade pumpar, luftinjektorer, styrsystem, ledningar och armaturinstallationer.

Övriga kemiska avvikelser har vi ingen klar lösning för, men har inlett försök med aktiv filtermassa, luft-injekttering och automatisk backspolning.

Tillgången på vatten är begränsad vilket blir extra tydligt ett år som detta med låg grundvattennivå. Oplanerade avbrott på grund av tomma borrhål innebär störningar för många. Varje år inträffar det också ett antal avbrott på grund av spruckna ledningsskarvar eller läckande ventiler.

Bevattning av trädgård, fyllning av badtunnor och annat större vattenuttag är förbjudet men inträffar varje år med vattenbrist som följd.

I området finns ett antal brandposter som ger en falsk trygghet eftersom kapacitet och trycket är mycket begränsat. Att fylla en tankbil går inte utan omsektioneringar mellan pumpstationerna.

ILS vattenanläggning är till största delen mer än 50 år gammal, byggd med dåtidens teknik. Trots löpande förnyelse krävs nu en helt ny anläggning, för att uppfylla de krav man rimligen kan ställa avseende kvalitet, miljö, hälsa och ekonomi. Vatten och avloppsanläggningarna kräver en total förnyelse och det är inte rimligt att ILS, som har begränsade resurser och kompetens, skall ansvara för ett så kvalificerat och omfattande projekt. Att ILS är minoritetsägare i BLAAB försvårar också handläggningen av samtidigt och nödvändiga utbytet av Vatten och avloppsledningar i gemensamma ledningsgravar.

Ekonomi

ILS har under senaste året investerat ca 1 mil. sek. vilket har varit nödvändigt för att bland annat byta ut odugliga sektioneringsventiler. Detta för att kunna hålla igång vattendistributionen till fastigheterna. En utveckling som inte är försvarbar ställd mot vad anläggningar av denna sort ska kosta i drift.

Att det finns en samfällighet som sköter vattenforsorjningen och i dagslaget gör allt den kan för att tjänligt vattnet ska levereras, bör ej hindra att kommunen drar fram VA till fastigheterna. Upplägget med en samfällighet där lekmän förvaltar en så stor och viktig anläggning som försörjer 269 st. fastigheter är ej hållbar på lång sikt. En sådan lösning bör ej bedömas tillgodose kommunens skyldighet enligt Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster (nedan kallad LAV) även om den som regel har tjänligt dricksvatten. Anläggningen är helt enkelt för komplex, för att förvaltas av icke VA-kunniga medlemmar i en samfällighet. Anläggningen som är bristfälligt dokumenterad, kräver idag för stora och kvalificerade insatser, något som ej finns i en samfällighet där allt görs på i princip ideell basis.

I förarbetsutalanden om upphävandet av allmänförklarade anläggningar tolkas att större delen av dessa anläggningar som bedrivs av enskilda huvudmän betjänar enbart ett fåtal fastigheter. I Långvik finns 270 fastigheter men totalt sett betjänar BLAABs avloppsanläggning så många som 770 st. fastigheter. Bebyggelsen i Långvik har en sådan omfattning att det enligt förarbeten och praxis normalt medför behov av en VA-lösning i ett större sammanhang (jmf. Prop. 2005/06:78 s42).

När det gäller avlopp så anser samfälligheten att reningsverk är komplicerade anläggningar och som kräver underhåll och professionell skötsel, vilket kommunen har bästa möjligheten att bedriva långsiktigt. Kommunen pumpar i dag avlopp till Käppalaverket på Lidिंगö som har en reningsprocess och som klarar lägre utsläppshalter, till lägre kostnad än BLAAB. Kommunen har de bästa förutsättningarna att bedriva en VA-anläggning på ett optimalt sätt vilket på sikt gynnar miljön. När LAV kom till ändrade man "sanitär olägenhet" till "hälsoskydd". Ändringarna ansågs vara en utvidgning av kommunernas skyldigheter. Av förarbetena till LAV kan ej utläsas några krav på olägenhetens omfattning.

Vattenkvalité och tillgång, är som ovan beskrivits största problemet. Råvattnets kvalitet och tillgången blir sämre för varje år, och kostnaden ökar. Det är ej rimligt att detta fortsätter.

Områdets karaktär, med i stort sett berg överallt, gör det både ur miljösynpunkt och av kostnadsskäl omöjligt med enskilda avloppsösnningar. Infiltration bedöms som helt uteslutet.

Tillgången till vattentjänster är ett primärbehov som talar för att det bör vara en samhällelig angelägenhet att tillgodose behovet. Där av följer att det demokratiska inflytandet liksom

Sammanfattning

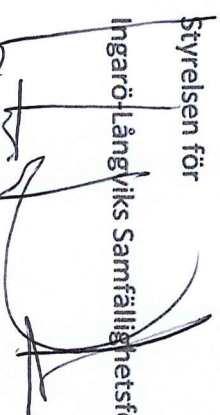
Samfälligheten anser att rekvisiten om skyddet för människors hälsa eller miljön i § 6 LAV är uppfyllda. Samfälligheten önskar därför att Länsstyrelsen ålägger kommunen att ordna med en VA-anläggning för boende i Långvik.

Långvik 2016-10-04

Styrelsen för

Ingarö-Långviks Samfällighetsförening

Lars H. Derk

Bilagor

- Brev till boende inom Ingarö Långvik bil. A
- Brev till Värmdö kommun bil. B
- Tänkt brukaravtal och aktieägaravtal med BLAAB bil. C
- Kontrollrapport från inspektion av miljö och hälsa Värmdö kommun bil. D
- Sammanställning av analysrapporter bil. E
- Kopior Analysrapporter bil. F (bil 1-13)

Från: Majken Elfström
Skickat: den 9 december 2016 11:49
Till: Registrator TEN
Ämne: VB: Remiss: begäran om allmänna vattentjänster i Långvik, Värmdö kommun, dnr 5673-41846-16
Bifogade filer: 41846 1.pdf(5357189)_TMP.pdf; Information om brev till boende(41846-2016-2).pdf; Information om brev till kommunen(41846-2016-3).pdf; Brukaravtal(41846-2016-4).pdf; Analysrapporter (sammanställning och kopior) (41846-2016-6).pdf

Hej

Kan ni göra ett ärende av detta

//majken

Från: Rosén Nilsson Kerstin [mailto:kerstin.rosen-nilsson@lansstyrelsen.se]
Skickat: den 9 december 2016 11:11
Till: Värmdö Kommun <Varmdo.Kommun@varmdo.se>; Värmdö Miljö-Bygg <Miljo-Bygg@varmdo.se>
Kopia: Majken Elfström <Majken.Elfstrom@varmdo.se>; vd@blaab.com
Ämne: Remiss: begäran om allmänna vattentjänster i Långvik, Värmdö kommun, dnr 5673-41846-16

Att: Värmdö kommun
Bygg- och miljönämnden i Värmdö kommun

Hej!

Det har kommit en skrivelse till Länsstyrelsen med en begäran om tillsyn av kommunens skyldighet enligt lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV) att tillhandahålla allmänna vattentjänster till Långvik i Värmdö kommun. För att Länsstyrelsen ska kunna ta ställning till kommunens eventuella ansvar får ni härmed tillfälle att yttra er över begäran samt ge följande förtydliganden:

- **kommunens** inställning till begäran samt till vilket ansvar kommunen anser sig ha för området enligt 6 § lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster (LAV), samt en motivering till detta.
- Om **kommunen** ser olika på behovet av dricksvatten- respektive spillvattentjänster i området.
- om behovet av vattenförsörjning och avlopp i ett större sammanhang varierar i området eller i angränsande områden och i så fall hur.
- vilka åtgärder som eventuellt vidtagits samt planer och åtaganden som **kommunen** har för området avseende vattentjänster samt tidplan för dessa.
- kommunens tolkning av "ett rättsligt bestämmande inflytande över" en allmän va-anläggning och om, och i så fall hur, detta kan tillgodoses för området.
- **Bygg- och miljönämndens** bedömning av rådande miljö- och hälsoförhållanden i området
- vad ni i övrigt bedömer kan vara av intresse för oss i detta ärende.

Vi emotser ert svar senast **den 9 februari 2017** antingen skickat via vår e-tjänst för komplettering i ett befintligt ärende (ange dnr 41846-17) eller per e-post till stockholm@lansstyrelsen.se med kopia till kerstin.rosen-nilsson@lansstyrelsen.se.

Grund för Länsstyrelsen begäran om yttrande

Av 6 § LAV framgår sammanfattningsvis att om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver ordnas vattenförsörjning eller avlopp i ett större sammanhang så är det ett kommunalt ansvar att ordna detta. Med stöd av 51 § LAV utövar Länsstyrelsen tillsynen över att kommunen fullgör denna skyldighet. Enligt definitionen i 2 § LAV är en allmän va-anläggning en anläggning över vilken en kommun har ett rättsligt bestämmande inflytande och som har ordnats och används för att uppfylla kommunens skyldigheter enligt denna lag. Med större sammanhang menas vanligtvis att vattentjänsterna behöver ordnas för fler än 20-30 fastigheter.

Bilaga/or:

- 1 Skrivelse med begäran om tillsyn
- 2 Brev till boende inom Ingarö Långvik
- 3 Brev till Värmdö kommun
- 4 Brukaravtal
- 5 Analysrapporter

Till

Länsstyrelsen i Stockholms län

Svar på remiss: begäran om allmänna vattentjänster i Långvik, Värmdö kommun, dnr 5673-41846-16

Jag får i egenskap av ombud för tekniska nämnden i Värmdö kommun lämna följande svar på rubricerade remiss.

Sammanfattning

Ingarö Långviks Samfällighetsförening (ILS) har hos länsstyrelsen begärt att Värmdö kommun ska ta över huvudmannaskapet för VA inom Ingarö, Långvik. Som skäl för framställan har bl.a. anförts att vattenanläggningen behöver en total upprustning och att avloppsanläggningen har uppenbara brister.

Kommunen ansvarar för att ordna allmänna vattentjänster om sådana tjänster behöver ordnas i ett större sammanhang med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön. VA-frågan för Ingarö, Långvik är emellertid redan ordnad i ett större sammanhang genom en gemensamhetsanläggning för vattenförsörjning och ett aktiebolag som ansvarar för avloppssystemet. De befintliga VA - anläggningarna tillgodoser de krav som kan ställas ur miljö- och hälsoskyddssynpunkt. Behov av upprustning och underhåll utgör inte skäl för ett kommunalt övertagande av anläggningarna. Kommunen anser således inte att det för närvarande är aktuellt med ett kommunalt huvudmannaskap för VA inom Ingarö, Långvik.

Bakgrund

ILS förvaltar gemensamhetsanläggningen Ingarö-Långvik ga:3, som bildades 1987 för att tillgodose vattenförsörjningen i området. Delaktiga i gemensamhetsanläggningen är 269 fastigheter. Fastigheterna utgör en samfällighet för anläggningens utförande och drift.

Tekniska nämnden i Värmdö kommun beslutade 2016-12-22, § 126, att bevilja anslutning av ILS vattenledningsnät vid en anslutningspunkt vid kommunens vattenledning. En

anslutningspunkt bör kunna upprättas när framtida VA-ledningar är utbyggda till Ingarö-Långvik. Utbyggnaden beräknas vara klar omkring år 2022.

Avloppssystemet är gemensamt för Björnöområdet och Långvik och drivs av Björnö-Långviks Avloppsaktiebolag (BLAAB), som bildades 1994. Bolagets ska enligt bolagsordningen äga och driva en avloppsanläggning med ledningsnät och avloppsreningsverk inom Ingarö. Antalet fastigheter som är anslutna till BLAABs avloppsanläggning uppgår till 770. Samtliga fastigheter som är delaktiga i gemensamhetsanläggningen Ingarö-Långvik ga:3 är anslutna till avloppssystemet. Den stora majoriteteten (762 stycken) av ägarna till de anslutna fastigheterna är aktieägare.

Svar på länsstyrelsens frågor

Kommunen arbetar aktivt med en vattenplanering som syftar till att skapa en robust och hållbar vatten- och avloppsförsörjning samt långsiktigt säkerställa en levande kust och skärgård. Vattenplaneringen omfattar en VA-översikt, en VA-policy och en VA-plan. Genom vattenplaneringen säkerställs människors hälsa och miljön genom utveckling av det kommunala VA-nätet och tillsyn av gemensamma och enskilda anläggningar.

I VA-planen anges vilka områden som är prioriterade för att få kommunalt VA. VA-utbyggnaden ska prioriteras efter principen inifrån och ut samt med satsning på områden med risk för människors hälsa och miljön. Utbyggnad i och kring tätorter och väl belägna förändringsområden prioriteras. Utbyggnadsordningen bygger på de ställningstaganden i fråga om prioriterade förändringsområden (PFO) som gjorts i översiktsplan 2012-2030. Åtta områden har prioriterats i en första fas fram till 2015 och ytterligare åtta områden ingår i nästa utvecklingsfas som sträcker sig till 2025.

Det följer av 6 § lagen om allmänna vattentjänster att kommunen är skyldig att ordna vattentjänster om det med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behövs i ett större sammanhang för viss befintlig eller blivande bebyggelse. Kommunen följer kontinuerligt upp vilka områden som kan vara aktuella för kommunalt VA. Ingarö-Långvik hör inte till de områden som är prioriterade för utbyggnad av kommunalt VA. Detta beror på att VA redan är ordnat i ett större sammanhang och att de privata anläggningarna för VA i området klarar rimliga krav ur hälso- och miljöskyddssynpunkt.

ILS har haft vissa kvalitetsproblem med dricksvattnet bl.a. med bakterier i ett par av anläggningens 8 brunnar. Vid inspektion av anläggningen den 6 oktober 2016 uppmärksammades emellertid inga kontrollområden med avvikelser. Bygg-, miljö- och hälsoskyddsnämndens omdöme blev därför att verksamheten för närvarande uppfyllde lagstiftningens krav inom de kontrollerade områdena.

Några klagomål eller andra indikationer på att det skulle finnas några miljöproblem orsakade av BLAABs avloppsanläggning har inte inkommit till kommunen. Bräddning ska emellertid ha förekommit och den frågan har tagits upp i bygg- och miljöavdelningens tillsynsarbete. Det avloppsvatten som släpps ut efter rening uppfyller villkoren i tillståndet för verksamheten.

ILS anger i sin skrivelse till länsstyrelsen bl.a. att både vatten- och avloppsanläggningarna är cirka 50 år gamla och byggda med dåtidens teknik och material, varför den tekniska livslängden är passerad. I bifogad skrivelse till kommunen anges bl.a. att vattenanläggningen behöver en total upprustning och att avloppsanläggningen har uppenbara brister. ILS anser att kommunen ska ta sitt ansvar och ordna med en komplett VA-lösning i hela området. Behov av upprustning och underhåll utgör emellertid i sig inte skäl för kommunalt huvudmannaskap. Samfälligheten har allt sedan inrättandet av gemensamhetsanläggningen varit ansvarig för anläggningens utförande och drift och därmed av planeringen av upprustnings- och underhållsåtgärder.

Beaktas bör även att avloppsanläggningen ägs av BLAAB. För att anläggningen ska bli allmän krävs bl.a. att kommunen får ett rättsligt bestämmande inflytande över anläggningen. I det här fallet skulle det innebära att kommunen måste förvärva mer än hälften av aktierna i BLAAB – jämför 2 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen. BLAAB har emellertid i tidigare diskussioner med kommunen uppgett att bolaget önskar fortsätta att driva sin avloppsanläggning i egen regi. Någon möjlighet att förvärva aktier i BLAAB verkar således överhuvudtaget inte finnas.

Stockholm den 7 februari 2017

Ann-Christine Johnsson

§ 126

Diariennr: 2016TEN/1632

Ingarö-Långsviks samfällighetsförening, ansökan om VA-anslutning**Beslut**

1. Anslutning av Ingarö-Långsviks samfällighetsförening (ILS) vattenledningsnät vid en anslutningspunkt vid kommunens vattenledning beviljas.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Beslutsnivå

Tekniska nämnden

Ärendebeskrivning

Ingarö-Långsviks samfällighetsförening (ILS) har ansökt om att kommunen ska överta befintliga anläggningar för vatten och avlopp (VA). Vattenanläggningen för ILS drivs som en gemensamhetsanläggning som ansvarar för ledningar, brunnar m.m. till de 269 fastigheter inom ILS område. Avloppsanläggningen drivs av Björnö-Långsviks aktiebolag (BLA AB) som ansvarar för betydligt större område, sammanlagt ca 770 fastigheter. BLA AB har i diskussion med kommunen sagt att de önskar fortsätta att driva sin avloppsanläggning i egen regi.

Utbyggnaden av VA samt gång- och cykelvägutbyggnaden till Ingarö-Långsvik är inte utförd.

Handlingar i ärendet

Tjänsteskrivelse 2016-11-07, ”Ingarö-Långsviks samfällighetsförening, ansökan om vatten- och avloppsanslutning”. Ansökan från föreningen.

Sändlista för beslutsexpediering

Samhällsbyggnadsavdelningen, VA- och renhållningsenheten
Sökanden

